

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 grudnia 2020 roku, wydanym w sprawie z powództwa O. I. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od O. I. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 90 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości. Skarżąca wydanemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie:

1. art. 231 k.p.c. poprzez jego całkowite pominięcie, co przejawiało się nie tylko niewskazaniem tego przepisu w uzasadnieniu wyroku, ale także brakiem jakiegokolwiek wypowiedzi Sądu, która świadczyłaby o uwzględnieniu domniemania faktycznego jako środka ustalenia faktu w sytuacji, gdy istniała do tego podstawa w postaci innego niepodważalnego faktu, jakim było zdarzenie losowe – huragan oraz towarzyszące zdarzeniu okoliczności;

2. art. 232 § 1 k.p.c. przez jego błędne zastosowania, co wyrażało się:

a) powtarzaniem wielokrotnie w uzasadnieniu wyroku stwierdzeniem, że strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność uszkodzenia telewizora wskutek huraganu, podczas gdy przeczy temu inne stwierdzenie Sądu, że materiał dowodowy złożony przez powódkę został ograniczony do jednego zdjęcia telewizora stojącego na stoliku, jak również zaprzeczają temu inne dowody przekazane pozwanemu w toku postępowania likwidacyjnego, znajdujące się w aktach szkody, dostarczonych sądowi i powódce na płycie CD (informacja meteorologiczna (...), dowód zakupu telewizora, dowód uszkodzenia telewizora, 2 inne zdjęcia telewizora i okna, zdjęcie tabliczki znamionowej odbiornika);

b) stwierdzeniem, że Sąd nie jest zobowiązany dopuścić dowodu z urzędu, a jedynie ma takie uprawnienie o charakterze wyjątkowym, gdy tymczasem wskazany przepis tak wprost nie stanowi, a w wyroku V CSK 629/16, przywołanym w uzasadnieniu na poparcie swojej tezy, Sąd Najwyższy stwierdził, że gdy dowody przedstawione w toku postępowania przez powoda zostają uznane za niewystarczające i nie ma innej możliwości doprowadzenia do właściwego rozstrzygnięcia sprawy, to sąd nie podejmując takiej czynności dopuszcza się naruszenia art. 232 zd. 2 k.p.c. Podobnie Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku I CSK 199/09 (LEX nr 570114);

3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i sprzeczną z zasadami logiki oraz doświadczenia

życiowego ocenę materiału dowodowego i brak wszechstronnej oceny dowodów, a w szczególności informacji meteorologicznej (...) i pism pozwanego kierowanych do powódki zawierających sprzeczne ze sobą przyczyny odmowy odszkodowania, a także sprzeczne z dowodami ustalenia o „wyłamaniu okna” i „wyłamaniu zawiasów”, jak również poprzez niemające żadnego oparcia w dowodach i okolicznościach, ani w twierdzeniach pozwanego, sugestie o możliwych innych przyczynach powstania szkody, takich jak przechylenie stolika czy działanie osoby trzeciej, podczas gdy dokonanie zgodnej z wymogami tego przepisu oceny dowodów, pozwalającej także na prawidłowe zastosowanie przewidzianych w art. 231 k.p.c. domniemań faktycznych, doprowadziłoby Sąd do odmiennych ustaleń w zakresie stanu faktycznego, niż przyjęty za podstawę wydanego wyroku;

4. art. 327¹ k.p.c. z uwagi na braki i wadliwość uzasadnienia wyroku w zakresie

poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej, wynikające z przedstawionego w pkt. poprzedzających naruszenia przepisów postępowania;

5. art. 805 § 1 i 2 k.c. w zw. z § 2 pkt 46 lit. c, pkt 54, 72, § 5 ust. 1 OWU wskutek błędnego przyjęcia, że nie zaszedł przewidziany w umowie wypadek rodzący odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego, podczas gdy prawidłowa ocena dowodów i okoliczności oraz skutków zdarzenia losowego prowadzi do wniosku przeciwnego;

6. art. 6 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. przez bezzasadne przyjęcie, (cyt.): że strona

powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność, że do uszkodzenia telewizora doszło wskutek rzekomego huraganu”, podczas gdy w sprawie zgromadzone zostały wszelkie możliwe dowody potwierdzające zaistnienie zdarzenia losowego w postaci huraganu i jego skutków, a Sąd uchylił od oceny istnienia pomiędzy nimi związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.

Dodatkowo skarżąca wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji dokumentów:

- wydruków operacji na rachunku bankowym ojca powódki, dokonywanych kartą płatniczą w miejscowościach K. i Ł. w dniach 20,24,26,29 kwietnia 2019 r. potwierdzających przebywanie rodziców powódki poza lokalem mieszkalnym w Ł. w okresie, kiedy w tym lokalu nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę (zniszczenie odbiornika tv). Rachunek na wydrukach jest tożsamy z rachunkiem bankowym R. K. wykazany na potwierdzeniach przelewów załączonych do pisma przedsądowego powódki z dnia 12.02.2020 r. oraz do wniosku z dnia 22.12.2020 r. o uzasadnienie wyroku, co potwierdza, że właścicielem rachunku i karty płatniczej jest ojciec powódki, ustanowiony w sprawie pełnomocnikiem,

- wydruków z operacji na rachunku bankowym ojca powódki, dokonywanych kartą płatniczą w K. w dniach 18 i 25 czerwca 2019 r. potwierdzających następny pobyt rodziców powódki w K.,

- kserokopii dowodu osobistego J. K., zamieszkałej w K. ul. (...), potwierdzającego stopień pokrewieństwa jako siostry ojca powódki i miejsce jego pobytu podczas wyjazdów z Ł.,

Dowody te potwierdzają istotną w sprawie okoliczność, jaką był brak domowników na miejscu w czasie zaistnienia szkody.

- tabeli oceny siły wiatru – pozyskanej z Internetu, obrazującej siłę wiatru w poszczególnych zakresach jego prędkości, w tym dla zakresu 17,2 m/s – 20,8 m/s, w którym wiatr określany jest jako „wichura” z takimi obserwowanymi skutkami na lądzie, jak odrywanie gałęzi drzew i spychanie samochodów podczas jazdy.

Ponieważ w dniu 23.04.2019 r. (...) zanotował wiatr o prędkości 18 m/s, to informacja zawarta w powyższej tabeli w sposób obrazowy dowodzi siły tego wiatru, co ma istotne znaczenie przy ocenie zdarzenia należącego do przedmiotu sprawy.

W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie wyroku i wydanie orzeczenia uwzględniającego powództwo. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Nadto wniosła o nieobciążanie powódki kosztami zastępstwa procesowego za obie instancje w przypadku oddalenia apelacji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniosł o jej oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz od powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W oparciu o materiał dowodowy zawarty w aktach Sąd Okręgowy poczynił następujące dodatkowe ustalenia ponad te, które poczynił Sąd I instancji: powódka zakupiła telewizor za kwotę 2049 zł (akta szkody – k.27). W aktach szkody znajdują się zdjęcia okna oraz telewizora.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki była zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji, istotne dla rozstrzygnięcia, Sąd Odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia, jednocześnie uzupełniając je o wyżej wskazane fakty.

Odnotowania wymaga również, że sprawa rozpoznawana jest w trybie uproszczonym.

Zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 k.p.c. nie jest zasadny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalilo się stanowisko, że uzasadnienie wyroku, które wyjaśnia przyczyny, z powodu których orzeczenie zostało wydane, jest sporządzane już po wydaniu wyroku, a zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. W konsekwencji zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 k.p.c. (dawny przepis art. 328 § 2 k.p.c.) może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r., sygn. I CSK 67/11, z dnia 22 maja 2003 r., sygn. II CKN 121/01 i z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. II UK 190/18). Takiego zarzutu nie można postawić Sądowi I instancji, albowiem wyjaśnił on motywy swojego rozstrzygnięcia w sposób poddający się kontroli odwoławczej.

Pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego są zasadne.

W uzasadnieniu skarżonego wyroku Sąd I instancji wprost stwierdził, że „strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność, że do uszkodzenia telewizora doszło wskutek rzekomego huraganu. Materiał dowodowy złożony przez powódkę został ograniczony do jednego zdjęcia telewizora stojącego na stoliku. Całość stanowiska strony powodowej stanowią twierdzenia niepoparte żadnym dowodem w sprawie. [...] w oparciu o zebrany materiał dowodowy, Sąd nie znalazł podstaw do stwierdzenia, że do zdarzenia szkodzącego doszło we wskazanych przez powódkę okolicznościach, za których następstwa odpowiedzialność na mocy umowy ubezpieczenia ponosi pozwany.”

Tymczasem dowody przedstawione przez powódkę na etapie postępowania sądowego oraz na etapie postępowania likwidacyjnego, które zostały załączone do przedmiotowej sprawy przez pozwanego na płycie CD, były wystarczające do stwierdzenia zasadności powództwa. Niekwestionowaną okolicznością było to, że w chwili zdarzenia właściciele nie było w domu. Błędny należy zaś uznać stanowisko Sądu, iż powódka nie udowodniła, że do uszkodzenia telewizora doszło w opisywanych przez nią okolicznościach, bowiem jak wynika z treści materiału dowodowego okno w mieszkaniu powódki było prawidłowo zabezpieczone, skoro nie doszło do wyrwania zawiasu ani jego wyłamania. Jednakże nie tylko w taki sposób mogło dojść do uszkodzenia telewizora. Samo rozszczelnienie okna w świetle umowy zawartej z pozwanym nie było zabronione, również jego uchylenie należałoby uznać za prawidłowe. W świetle umowy zawartej z pozwanym nie było informacji o braku możliwości rozszczelnienia czy też uchylenia okna, które to sposoby wietrzenia pomieszczeń są powszechnie i uzasadnione. Zapisy OWU nie przewidują sytuacji wystąpienia huraganu i sposobu, w jaki ubezpieczony miałby chronić mienie, aby uzyskać odszkodowanie za uszkodzenie ruchomości. Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że okno w pomieszczeniu, w którym znajdował się telewizor było rozszczelnione. Wystarczył zatem podmuch huraganu, aby przewrócić umieszczony w pobliżu okna lekki, nowszej generacji telewizor. Dlatego podmuch wiatru o sile 18 km/h mógł doprowadzić do przewrócenia odbiornika. Siła wiatru zaś wynika z przedstawionego raportu (...) w dniu 23 kwietnia 2019 r. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie należało uznać, iż zaofiarowane dokumenty są spójne i potwierdzają zasadność dochodzonego roszczenia, w tym wysokość należnego odszkodowania.

Z uwagi na to, że pozwany nie kwestionował wysokości dochodzonej kwoty ani dokumentów złożonych przez powódkę, to zgodnie z przepisami art. 230-232 k.p.c. – mając na uwadze całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – brak było podstaw do stwierdzenia, że powódka nie udowodniła zgłoszonego żądania.

Zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, koncentrujące się wokół kwestii odpowiedzialności odszkodowawczej i zaistnienia zdarzenia losowego oraz jego skutków należy uznać za zasadne.

Podstawę odpowiedzialności pozwanego stanowiła zawarta pomiędzy stronami umowa ubezpieczenia (art. 805 i nast. k.c.). Przez taką umowę ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie, przy ubezpieczeniu majątkowym, określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 1 i 2 lit. a k.c.).

Z uwagi na kwestionowanie przez pozwanego swojej odpowiedzialności za szkodę, będącą bezpośrednim lub pośrednim następstwem umyślnego zaniechania powoda (§ 9 ust. 2 OWU), przedmiotem sporu pozostawało rozstrzygnięcie, czy w tym przypadku ubezpieczona (powódka) dopuściła się umyślnego zaniechania polegającego na niewłaściwym zabezpieczeniu okna w mieszkaniu.

W ocenie Sądu Okręgowego wykazanie powyższych okoliczności obciążało w niniejszej sprawie pozwanego. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być bowiem rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli powód udowodnił fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpecji i faktów uzasadniających, jej zdaniem, oddalenie powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416).

Jak bowiem słusznie przyjmuje się w orzecznictwie, w świetle unormowania ustawowego z art. 805 § 1 k.c. i umownego przyjąć należy, że zgodnie z art. 6 k.c. na powodzie jako ubezpieczającym ciąży obowiązek udowodnienia tylko takich faktów, jak zawarcie umowy i opłacenie składki oraz powstania szkody wskutek wypadku objętego ubezpieczeniem. Postanowienia umowy, określające przypadki wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela nie mogą być traktowane inaczej niż zastrzeżenie (wyjątek) na korzyść ubezpieczyciela. A zatem, jeśli chce on z tego zastrzeżenia skorzystać (osiągnąć korzystne dla siebie skutki prawne), to musi udowodnić fakty uzasadniające skorzystanie z zastrzeżenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1994 r., III CZP 107/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 15, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 czerwca 2015 r., VI ACa 1179/14, LEX nr 1765975).

Pozwany nie podolał powyższemu obowiązkowi, nie oferując żadnych dowodów poza zawartym w pismach sprzed procesu, jak i w jego trakcie, twierdzeniem, że powódka nie zabezpieczyła w należyty sposób okna, co nie miało miejsca. Pozwany nie zdołał zatem wykazać, że działanie powódki było nieprawidłowe i niezgodne z postanowieniami OWU, a tym bardziej, że szkoda była wynikiem umyślnego zaniechania.

Wymaga podkreślenia, że w OWU, ani w żadnym innym dokumencie określającym obowiązki umowne powoda, nie zawarto szczególnych wskazań odnośnie sposobu zamykania okien, czy ich zabezpieczania na wypadek występowania niekorzystnych warunków atmosferycznych. Tym samym Sąd Okręgowy przyjął, że skoro brak było w umowie szczegółowych postanowień dotyczących sposobu zamykania okien, to zabezpieczenie okna przez powódkę było prawidłowe, tym bardziej, że przeciwnego twierdzenia pozwany nie udowodnił.

Z powyższych względów uznać należało, że pozwany powołując się na § 9 ust. 2 OWU jako podstawę odmowy wypłaty odszkodowania nie wykazał, aby szkoda była następstwem nienależytego zabezpieczenia. Umowa nie przewidywała w tym zakresie wyjątków z uwagi na występowanie określonych warunków atmosferycznych.

W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że skoro w czasie nieobecności zamieszkujących przedmiotowy lokal osób wystąpił huragan, a siła jego podmuchu mogła spowodować przewrócenie telewizora stojącego przy uchylonym oknie i doprowadzić do jego uszkodzenia, to zachodzi zdarzenie opisane w OWU, skutkujące odpowiedzialnością ubezpieczyciela. Wartość urządzenia w dacie jego zakupu wynikała z dowodu zakupu, znajdującego się w aktach szkody na karcie 27 i wynosiła 2049 zł. Żądana w pozwie suma odszkodowania w wysokości 500 zł mieści się zatem we wskazanej wartości i nie wymaga dalszego dowodu.

W tym stanie rzeczy, uzasadniona apelacja powódki skutkowałą wydaniem orzeczenia reformatoryjnego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i uwzględnieniem powództwa w całości. Wobec powyższego sąd zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z

siedzibą w Ł. na rzecz O. I. kwotę 500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

Konsekwencją merytorycznej zmiany orzeczenia Sądu I instancji jest zmiana zawartego w nim rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Skoro ostatecznie to strona pozwana sprawę przegrała, od niej, w oparciu o wyrażoną w art. 98 k.p.c. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, należało zasądzić na rzecz powódki zwrot kosztów postępowania w kwocie 30 zł, na które składa się opłata od pozwu.

Do rozliczenia kosztów postępowania apelacyjnego znajduje zastosowanie ta sama reguła, która rządzi rozliczeniem kosztów procesu poniesionych przed sądem pierwszej instancji. Tym samym pozwana winna zwrócić powódce kwotę 30 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego, na co składa się opłata od apelacji.